TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2012 m. spalio 25 d.*

„Laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė — Teismo jurisdikcija civilinėse ir komercinėse bylose — Specialioji jurisdikcija bylose dėl deliktų ar kvazideliktų — Ieškinys dėl teisių nebuvimo nustatymo (negative Feststellungsklage) — Galimybė potencialiam žalos sukėlėjui paduoti galimą nukentėjusįjį į vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar kurioje jis gali įvykti, teismą, kad būtų pripažinta, jog deliktinė atsakomybė neegzistuoja“

Byloje C-133/11

dėl *Bundesgerichtshof* (Vokietija) 2011 m. vasario 1 d. nutartimi, kurią Teisingumo Teismas gavo 2011 m. kovo 18 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Folien Fischer AG,

Fofitec AG

prieš

Ritrama SpA

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Tizzano, teisėjai A. Borg-Barthet, J.-J. Kasel, M. Safjan (pranešėjas) ir M. Berger,

generalinis advokatas N. Jääskinen,

posėdžio sekretorė A. Impellizzeri, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2012 m. vasario 15 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Folien Fischer AG* ir *Fofitec AG*, atstovaujamų *Rechtsanwalt* G. Jaekel,

— *Ritrama SpA*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* J. Petersen,

— Vokietijos vyriausybės, atstovaujamos T. Henze ir J. Kemper,

— Prancūzijos vyriausybės, atstovaujamos G. de Bergues ir B. Beaupère-Manokha,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels ir B. Koopman,

* Proceso kalba: vokiečių.

— Lenkijos vyriausybės, atstovaujamos M. Szpunar,

— Portugalijos vyriausybės, atstovaujamos L. Inez Fernandes,

— Šveicarijos vyriausybės, atstovaujamos D. Klingele,

— Europos Komisijos, atstovaujamos W. Bogensberger ir M. Wilderspin,

susipažinęs su 2012 m. balandžio 19 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą susijęs su 2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (OL L 12, 2001, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 4 t., p. 42) 5 straipsnio 3 punkto išaiškinimu.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant Šveicarijoje įsteigtų bendrovių *Folien Fischer AG* (toliau – *Folien Fischer*) ir *Fofitec AG* (toliau – *Fofitec*) ginčą su Italijoje įsteigta bendrove *Ritrama SpA* (toliau – *Ritrama*) dėl pirmųjų bendrovių prašymo pripažinti jų deliktinės atsakomybės konkurencijos srityje nebuvimą.

Teisinis pagrindas

3 Kaip matyti iš Reglamento Nr. 44/2001 2 konstatuojamosios dalies, šiuo reglamentu siekiama dėl veiksmingo vidaus rinkos funkcionavimo priimti „nuostatas dėl jurisdikcijos kolizinių normų civilinėse ir komercinėse bylose suvienodinimo ir formalumų supaprastinimo, siekiant užtikrinti greitą ir paprastą teismo priimtų sprendimų valstybėse narėse, kurios privalo laikytis šio reglamento, pripažinimą ir vykdymą“.

4 Šio reglamento 11 konstatuojamojoje dalyje nustatyta:

„Jurisdikcijos taisyklės turi būti ypač nuspėjamos ir pagrįstos principu, pagal kurį jurisdikcija paprastai priklauso nuo atsakovo gyvenamosios vietos, ir šiuo pagrindu jurisdikcija turi būti visada prieinama, išskyrus keletą aiškiai nustatytų situacijų, kuriose bylinėjimosi objektas arba šalių autonomija pateisinama kaip kitokia susijusi aplinkybė [pateisina kitokį sąsajos kriterijų]. Turi būti atskirai apibrėžta juridinio [asmens] buveinė, siekiant didesnio bendrų taisyklių aiškumo ir išvengti jurisdikcijos prieštaravimų.“

5 Minėto reglamento 12 konstatuojamojoje dalyje numatyta:

„Jurisdikcija turėtų būti nustatoma ne tik pagal atsakovo gyvenamąją vietą, bet ir pagal kitą alternatyvų jurisdikcijos pagrindą, atsižvelgiant į glaudų ryšį tarp teismo ir bylos arba siekiant padėti tinkamai vykdyti teisingumą.“

6 To paties reglamento 15 konstatuojamojoje dalyje skelbiama:

„Siekiant harmoningai vykdyti teisingumą, reikia sumažinti vienu metu vykstančių teismo procesų galimybę ir užtikrinti, kad dviejose valstybėse narėse nebūtų priimami nesuderinami sprendimai. <...>“

7 Pagal Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamąją dalį:

„Reikėtų užtikrinti [1968 m. rugsėjo 27 d. Konvencijos dėl jurisdikcijos ir sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose vykdymo (OL L 299, 1972, p. 32), iš dalies pakeistos vėlesnėmis konvencijomis dėl naujų valstybių narių prisijungimo prie šios konvencijos (toliau – Briuselio konvencija)] ir šio reglamento tęstinumą ir tuo tikslu nustatyti pereinamąsias nuostatas. Tęstinumą taip pat turi užtikrinti Europos Bendrijų Teisingumo Teismas, aiškindamas Briuselio konvenciją <...>“

8 Jurisdikcijos taisyklės pateiktos Reglamento Nr. 44/2001 II skyriaus 2–31 straipsniuose.

9 II skyriaus 1 skirsnyje „Bendrosios nuostatos“ esančio 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Pagal šį reglamentą valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims, neatsižvelgiant į jų pilietybę, bylos turi būti keliamos tos valstybės narės teismuose.“

10 Tame pačiame skirsnyje esančio 3 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenantiems asmenims bylos gali būti keliamos kitos valstybės narės teismuose tik pagal šio skyriaus 2–7 skirsniuose nustatytas taisykles.“

11 To paties reglamento II skyriaus 2 skirsnyje „Speciali jurisdikcija“ esančio 5 straipsnio 3 punkte numatyta:

„Valstybėje narėje nuolat gyvenančiam asmeniui kitoje valstybėje narėje byla dėl:

<...>

3) civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto gali būti iškelta vietos, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis ar jis gali įvykti, [teisme].“

12 Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsnyje nustatyta:

„1. Jeigu skirtingų valstybių narių teismuose iškeliamos bylos tuo pačiu ieškinio pagrindu ir tarp tų pačių šalių, bet kuris teismas, kitas nei teismas, kuriame buvo iškelta pirmoji byla, savo iniciatyva sustabdo bylos procesą, kol nustatoma pirmojo iškėlusio bylą teismo jurisdikcija.

2. Jeigu nustatoma teismo, kuriame buvo iškelta pirmoji byla, jurisdikcija, bet kuris teismas, kitas nei pirmiau nurodytas teismas, atsisako jurisdikcijos pastarojo naudai.“

Pagrindinė byla ir prejudicinis klausimas

13 *Folien Fischer*, įsteigta Šveicarijoje, verčiasi plastifikuoto popieriaus ir lipnios plėvelės projektavimu, gamyba ir prekyba. Be kita ko, Vokietijoje ji platina pagrindo medžiagą ištisinės formos kortelių blankams.

14 *Fofitec*, kurios buveinė taip pat yra Šveicarijoje ir kuri priklauso *Folien Fischer* bendrovių grupei, priklauso patentai, kuriais saugomi tam tikri formuliarai, leidžiantys siųsti lydraščius su pridėta, pvz., nario kortele, taip pat šių formuliarų pagrindo medžiaga.

15 *Ritrama*, Italijoje įsteigta bendrovė, projektuoja, gamina ir platina įvairių rūšių laminuotą popierių ir daugiasluoksnę plėvelę.

16 2007 m. kovo mėn. raštu *Ritrama* pareiškė, kad *Folien Fischer* platinimo politika ir atsisakymas suteikti patentų licencijas prieštarauja konkurencijos teisei.

17 Gavusios šį raštą, *Folien Fischer* ir *Fofitec* pareiškė *Landgericht Hamburg* (Vokietija) ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, kad teismas paskelbtų, jog *Folien Fischer* neprivalo nutraukti savo komercinės nuolaidų ir platinimo sutarčių rengimo praktikos ir jog *Ritrama* neturi teisės priversti nutraukti šią komercinę praktiką ir išsireikalauti atlyginti žalą šiuo pagrindu. *Folien Fischer* ir *Fofitec* taip pat prašė, kad šis teismas konstatuotų, jog *Fofitec* neprivalo suteikti savo turimų dviejų patentų, kuriais saugoma formuliarų ir jų gamybos pagrindo medžiagos gamyba, licencijų.

18 Pareiškus šį ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, *Ritrama* ir *Ritrama AG*, Šveicarijoje įsteigta dukterinė bendrovė, pareiškė *Tribunale di Milano* (Italija) ieškinį dėl prievolės įvykdymo, kuriame teigė, kad *Folien Fischer* ir *Fofitec* savo veiksmais pažeidžia konkurenciją, ir prašė priteisti žalos atlyginimą ir įpareigoti *Fofitec* suteikti nagrinėjamų patentų licencijas. Per Teisingumo Teismo posėdį *Ritrama* teigė, kad šio ieškinio nagrinėjimas sustabdytas.

19 *Landgericht Hamburg* atmetė *Folien Fischer* ir *Fofitec* ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo kaip nepriimtiną. *Oberlandesgericht Hamburg* (Vokietija) apeliacine tvarka šį sprendimą patvirtino.

20 Savo sprendime šis teismas nepripažino Vokietijos teismų jurisdikcijos motyvuodamas tuo, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte numatyta jurisdikcija bylose dėl civilinės teisės pažeidimų negali būti taikoma ieškiniui dėl teisių nebuvimo nustatymo, kurį pareiškė *Folien Fischer* ir *Fofitec*, nes tokiu ieškiniu siekiama būtent nustatyti, kad jokio civilinės teisės pažeidimo nebuvo.

21 Gavusiam *Folien Fischer* ir *Fofitec* kasacinį skundą *Bundesgerichtshof* kilo klausimas, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte įtvirtinta jurisdikcija taikoma ir tuomet, kai potencialus žalos sukėlėjas pareiškia ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, kuriuo jis prašo pripažinti, jog potencialiam nukentėjusiajam neatsiranda jokių teisių dėl galimo civilinės teisės pažeidimo. Šiomis aplinkybėmis *Bundesgerichtshof* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir Teisingumo Teismui pateikti tokį prejudicinį klausimą:

„Ar <...> Reglamento Nr. 44/2001 <...> 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad bylų dėl civilinės teisės pažeidimų teismingumas taip pat taikomas ieškiniui dėl teisių nebuvimo nustatymo (vokiečių k. – *negative Feststellungsklage*), kuriuo potencialus žalos sukėlėjas teigia, kad potencialus nukentėjusysis konkrečiomis aplinkybėmis neturi iš civilinės teisės pažeidimo (šiuo atveju – teisės aktų dėl kartelių pažeidimas) kildinamos reikalavimo teisės?“

Dėl prejudicinio klausimo

Dėl priimtinumo

22 *Ritrama* ginčija prejudicinio klausimo svarbą sprendimui pagrindinėje byloje. Ji teigia, kad jos 2007 m. kovo mėn. raštas, kuriuo remiasi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra ne oficialus įspėjimas, o paprastas raginimas pradėti derybas ginčui išspręsti. Šis raštas nėra nei tinkamas procesinis pagrindas, nei tinkama priežastis įtraukti atsakovę pagrindinėje byloje į ginčo procesą. Taigi *Folien Fischer* ir *Fofitec* neturi jokio suinteresuotumo pareikšti ieškinį.

23 *Ritrama* taip pat teigia, kad atsižvelgiant į tai, jog ji nekonkuruoja su *Folien Fischer* ir *Fofitec* Vokietijoje, proceso teisės požiūriu ginčijamas neteisėtas veiksmas negalėjo būti atliktas šioje valstybėje narėje. Taigi Vokietijos teismų jurisdikcija negali būti grindžiama Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktu.

24 Šiuo klausimu reikia manyti, pirma, kad *Ritrama* siekia nugin̆čyti *Folien Fischer* ir *Fofitec* suinteresuotumą dalyvauti procese prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ir gin̆čija prejudicinio klausimo svarbą. Tačiau, kaip Teisingumo Teismas jau yra pažymėjęs, tik prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi kompetenciją nustatyti ir vertinti nagrinėjamos bylos faktines aplinkybes bei aiškinti ir taikyti nacionalinę teisę (žr. 2008 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *Eckelkamp ir kt.*, C-11/07, Rink. p. I-6845, 32 punktą ir 2011 m. gegužės 26 d. Sprendimo *Stichting Natuur en Milieu ir kt.*, C-165/09-C-167/09, Rink. p. I-4599, 47 punktą).

25 Antra, bet kuriuo atveju pagal nusistovėjusią teismo praktiką tik nacionalinis teismas, atsižvelgdamas į jo nagrinėjamos bylos aplinkybes, vertina tiek prejudicinio sprendimo reikalingumą savo sprendimui priimti, tiek Teisingumo Teismui pateikiamų klausimų svarbą (2010 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *VEBIC*, C-439/08, Rink. p. I-12471, 41 punktas ir 2012 m. vasario 16 d. Sprendimo *Eon Aset Menidjmunt*, C-118/11, 76 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

26 Atsisakyti priimti sprendimą dėl nacionalinio teismo pateikto prejudicinio klausimo galima, tik jeigu yra akivaizdu, kad prašomas Sąjungos teisės išaiškinimas niekaip nesusijęs su pagrindinės bylos faktais arba dalyku, jeigu problema hipotetinė arba jeigu Teisingumo Teismas neturi faktinės ir teisinės informacijos, būtinos, kad naudingai atsakytų į jam pateiktus klausimus (žr., be kita ko, 2010 m. birželio 22 d. Sprendimo *Melki ir Abdeli*, C-188/10 ir C-189/10, Rink. p. I-5667, 27 punktą ir 2012 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inter-Environnement Wallonie ir Terre wallonne*, C-41/11, 35 punktą).

27 Tačiau nagrinėjamu atveju taip nėra, nes prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas aiškiai nurodė motyvus, dėl kurių jis pateikė prejudicinį klausimą, o atsakymas į šį klausimą būtinas norint išspręsti jo nagrinėjamą gin̆čą.

28 Tokiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą reikia pripažinti priimtinu.

Dėl esmės

29 Pateiktu klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad į šios nuostatos taikymo sritį patenka ieškinys dėl teisių nebuvimo nustatymo, kuriuo siekiama pripažinti deliktinės atsakomybės nebuvimą.

Pirminės pastabos

30 Reikia priminti, pirma, kad Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos turi būti aiškinamos autonomiškai, atsižvelgiant į jo sistemą ir tikslus (žr., be kita ko, 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Zuid-Chemie*, C-189/08, Rink. p. I-6917, 17 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; taip pat 2011 m. spalio 25 d. Sprendimo *eDate Advertising*, C-509/09 ir C-161/10, Rink. p. I-10269, 38 punktą).

31 Antra, kadangi Reglamentas Nr. 44/2001 tarpusavyje bendraujant valstybėms narėms pakeitė Briuselio konvenciją, Teisingumo Teismo pateiktas šios konvencijos nuostatų išaiškinimas taikomas ir reglamento nuostatoms, kai šių dokumentų nuostatas galima laikyti lygiavertėmis (minėtų sprendimų *Zuid-Chemie* 18 punktas ir *eDate Advertising* 39 punktas).

32 Šioje byloje svarbios Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos, t. y. 5 straipsnio 3 punktas ir 27 straipsnis, pakartoja tą pačią sistemą kaip ir Briuselio konvencijos nuostatos, be to, jos suformuluotos vienodai. Atsižvelgiant į šį vienodumą, pagal Reglamento Nr. 44/2001 19 konstatuojamąją dalį svarbu užtikrinti šių dviejų teisės aktų aiškinimo tęstinumą (žr. minėto Sprendimo *Zuid-Chemie* 19 punktą).

33 Antra, primintina, kad, viena vertus, Reglamentu Nr. 44/2001 siekiama teisinio saugumo tikslo – sustiprinti Europos Sąjungoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, sudarant sąlygas ir ieškovui lengvai nustatyti teismą, kuriame jis galėtų iškelti bylą, ir atsakovui numatyti teismą, kuriame jam gali būti iškelta byla (žr., be kita ko, 2009 m. balandžio 23 d. Sprendimo *Falco Privatstiftung ir Rabitsch*, C-533/07, Rink. p. I-3327, 22 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką; taip pat 2011 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *Hypoteční banka*, C-327/10, Rink. p. I-11543, 44 punktą).

34 Antra vertus, Reglamento Nr. 44/2001 nuostatos, kuriose numatyta specialioji jurisdikcija, turi būti aiškinamos atsižvelgiant į tikslą palengvinti tinkamą teisingumo vykdymą, kaip numatyta šio reglamento 12 konstatuojamojoje dalyje.

35 Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti atsižvelgiant būtent į šiuos samprotavimus.

Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritis

36 Pažymėtina, kad, atsižvelgiant į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto formuluotę, šios nuostatos dalyku esanti specialiosios jurisdikcijos taisyklė numatyta bendrai „dėl delikto ar kvazidelikto“. Taigi tokia formuluotė neleidžia iš anksto neįtraukti į šios nuostatos taikymo sritį ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo.

37 Pagal nusistovėjusią teismo praktiką specialiosios jurisdikcijos taisyklė, kuri nukrypstant nuo atsakovo gyvenamosios vietos teismų jurisdikcijos principo numatyta Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte, pagrįsta ypač glaudaus ryšio tarp ginčo ir vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismo buvimu, o tai pateisina jurisdikcijos priskyrimą šiam teismui dėl tinkamo teisingumo vykdymo ir naudingo proceso organizavimo priežasčių (žr. minėtų sprendimų *Zuid-Chemie* 24 punktą ir *eDate Advertising* 40 punktą).

38 Iš tikrųjų bylose dėl teisės pažeidimų vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismas paprastai yra tinkamiausias priimti sprendimą dėl sąsajų su ginču ir įrodymų rinkimo paprastumo (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 1 d. Sprendimo *Henkel*, C-167/00, Rink. p. I-8111, 46 punktą ir minėto Sprendimo *Zuid-Chemie* 24 punktą).

39 Be to, reikia priminti, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte esanti formuluotė „vieta, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis“ reiškia ir tą vietą, kurioje žala tapo reali, ir tą vietą, kur atsirado žalą lėmusi aplinkybė, todėl atsakovui ieškinys ieškovo nuožiūra gali būti pareikštas vienos iš šių dviejų vietų teisme (2012 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Wintersteiger*, C-523/10, 19 punktas ir jame nurodyta teismo praktika).

40 Taigi tam, kad nacionalinis teismas galėtų pasiskelbti turįs jurisdikciją nagrinėti bylą dėl delikto ar kvazidelikto, turi būti nustatyta viena iš šių sąsajų.

41 Vadinasi, reikia nustatyti, ar, nepaisant ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo ypatumo, teismo jurisdikcija nagrinėti šį ieškinį gali būti suteikiama remiantis Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte įtvirtintais kriterijais.

42 Šiuo klausimu konstatuotina, kad ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo ypatybė ta, kad ieškovas prašo pripažinti, jog nėra sąlygų taikyti atsakomybę, iš kurios būtų kildinama atsakovo teisė į žalos atlyginimą.

43 Šiomis aplinkybėmis, kaip generalinis advokatas nurodė išvados 46 punkte, pareiškus ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo, bylose dėl civilinės teisės pažeidimų paprastai turimi vaidmenys sukeičiami vietomis, nes ieškovas yra galimas skolininkas dėl teisės pažeidimu pagrįsto reikalavimo, o atsakovas yra galimas nukentėjusysis nuo šio pažeidimo.

44 Vis dėlto šis vaidmenų pasikeitimas nelemia ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo nepatekimo į Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo sritį.

45 Šia nuostata siekiami ir teismo praktikoje (žr. 2012 m. kovo 15 d. Sprendimo *G*, C-292/10, 39 punktą ir minėto Sprendimo *Wintersteiger* 23 punktą) ne kartą priminti kompetentingo teismo nuspėjamumo ir teisinio saugumo tikslai nesusiję nei su atitinkamo ieškovo ir atsakovo vaidmens priskyrimu, nei su kurio nors iš jų apsauga.

46 Kalbant konkrečiau, Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktu nesiekiama to paties tikslo, kokio siekiama šio reglamento II skyriaus 3–5 skirsnių nuostatomis, kuriomis siekiama suteikti didesnę apsaugą silpnesniajai šaliai (žr. 2010 m. gegužės 20 d. Sprendimo *ČPP Vienna Insurance Group*, C-111/09, Rink. p. I-4545, 30 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

47 Vadinasi, kaip teisingai teigia *Folien Fischer* ir *Fofitec*, Vokietijos, Prancūzijos, Nyderlandų ir Portugalijos vyriausybės bei Europos Komisija, norint taikyti minėtą 5 straipsnio 3 punktą nekeliama sąlyga, kad tariamas nukentėjusysis pareikštų ieškinį.

48 Ieškinį dėl teisių nebuvimo nustatymo pareiškusio asmens ir ieškovo, prašančio patraukti atsakovą atsakomybėn už žalą ir priteisti iš jo kompensaciją, interesai, be abejo, skiriasi. Vis dėlto abiem atvejais teismas, į kurį kreiptasi, nagrinėja iš esmės tas pačias faktines ir teisines aplinkybes.

49 Be to, iš 1994 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Tatry* (C-406/92, Rink. p. I-5439) 45 punkto, kuriame aiškinamas Briuselio konvencijos 21 straipsnis, skirtas *lis pendens*, tapęs Reglamento Nr. 44/2001 27 straipsniu, matyti, kad prašymas pripažinti atsakovą kaltu dėl žalos padarymo ir priteisti iš jo žalos atlyginimą ir šio atsakovo prašymas pripažinti, jog jis nėra atsakingas už minėtą žalą, turi tą patį pagrindą ir dalyką.

50 Taip pat reikėtų patikslinti, kad tarptautinės jurisdikcijos tikrinimo stadijoje teismas, į kurį kreiptasi, nevertina ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo priimtinumo ar pagrįstumo pagal nacionalinės teisės normas, o tik nustato sąsajas su teismo vietos valstybe, kurios pagrįstų jo jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą.

51 Šiomis sąlygomis šio sprendimo 42 punkte priminta ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo ypatybė neturi įtakos tyrimui, kurį nacionalinis teismas turi atlikti tikrindamas savo jurisdikciją bylose dėl deliktų ar kvazideliktų, nes reikia nustatyti tik sąsajų su teismo vietos valstybe buvimą.

52 Taigi, jei ieškinyje dėl teisių nebuvimo nustatymo nurodytomis aplinkybėmis galima pagrįsti sąsajas su valstybe, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis arba atsirado ar gali atsirasti žala, remiantis šio sprendimo 39 punkte priminta teismo praktika, vienos iš šių dviejų vietų teismas gali pagrįstai pasiskelbti esąs kompetentingas pagal Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą nagrinėti šį ieškinį, neatsižvelgiant į tai, ar jį pareiškė nuo pažeidimo tariamai nukentėjęs asmuo arba galimas skolininkas pagal šiuo pažeidimu grindžiamą reikalavimą.

53 Atvirkščiai, teismas, negalintis savo buvimo vietos valstybėje nustatyti vienos iš dviejų šio sprendimo 39 punkte primintų sąsajų, negali pripažinti savo jurisdikcijos, antraip būtų pažeisti Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto tikslai.

54 Iš to, kas pasakyta, matyti, kad nustatant nacionalinių teismų jurisdikciją ieškinio dėl teisių nebuvimo nustatymo negalima pašalinti iš Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkto taikymo srities.

55 Dėl šios priežasties į pateiktą klausimą reikia atsakyti: Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad ieškinys dėl teisių nebuvimo nustatymo, kuriuo prašoma pripažinti deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės nebuvimą, patenka į šios nuostatos taikymo sritį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

56 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 5 straipsnio 3 punktą reikia aiškinti taip, kad ieškinys dėl teisių nebuvimo nustatymo, kuriuo prašoma pripažinti deliktinės ar kvazideliktinės atsakomybės nebuvimą, patenka į šios nuostatos taikymo sritį.

Parašai.